

Program „Prosument” w świetle ustawy o odnawialnych źródłach energii.

Z dniem 1 stycznia 2016 r. wejdą w życie przepisy rozdziału 4 Ustawy z 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U z 2015 r poz. 478 – dalej ustawa OZE), które regulują mechanizmy i instrumenty wspierające wytwarzanie energii elektrycznej, biogazu rolniczego oraz ciepła w instalacjach odnawialnych źródeł energii.

Uprawnieni do taryf FiT

Konsekwencją tych zmian będzie wprowadzenie m.in. taryf gwarantowanych (taryf FiT, ang. feed in tariff) na zakup energii od prosumentów oraz przedsiębiorców. Ustawa o OZE umożliwi korzystanie z taryf FiT prosumentom. Pojęcie prosument zostało określone w art. 4 ust.1 ustawy o OZE. Zgodnie z tym przepisem, wytwórca energii elektrycznej z OZE w mikroinstalacji, będący osobą fizyczną, niewykonującą działalności gospodarczej regulowanej ustawą z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2013 r. poz. 672 z późn. zm.), który wytwarza energię elektryczną w celu jej zużycia na własne potrzeby, może sprzedać niewykorzystaną energię elektryczną wprowadzając ją do sieci dystrybucyjnej.

Po ostatnich zmianach katalog podmiotów mogących skorzystać z taryf FiT obejmuje także rolników, których działalność wytwórcza w rolnictwie mieści się w definicji działalności gospodarczej, określonej w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej (co potwierdza m.in. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 29 sierpnia 2007 r. sygn.. akt II OSK 1618/2006), lecz nie jest przepisami tej ustawy regulowana.

Ustawa o OZE wprowadza możliwości skorzystania z taryf FiT również dla przedsiębiorców, którzy wytwarzają energię elektryczną w instalacjach OZE. Ustawodawca uregulował kwestię taryf FiT dla przedsiębiorców tak samo jak w przypadku prosumentów wytwarzających energię elektryczną w mikroinstalacji. Ustawa o OZE definiuje mikroinstalację jako instalację odnawialnego źródła energii o łącznej zainstalowanej mocy elektrycznej nie większej niż 40 kW, przyłączonej do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV lub o osiąganym mocy cieplnej w skojarzeniu nie większej niż 120 kW. W odniesieniu do mikroinstalacji ustawa o OZE zmodyfikowała dotychczas obowiązujące rozwiązanie zawarte w ustawie Prawo energetyczne tj.:

- zwolniła osoby fizyczne wytwarzające energię elektryczną w mikroinstalacji OZE z obowiązku prowadzenia działalności gospodarczej,
- zwolniła wszystkich wytwórców w mikroinstalacji (w tym przedsiębiorców) z obowiązku uzyskiwania koncesji oraz jakiegokolwiek innej zgody na prowadzenie tego rodzaju działalności,
- wprowadziła bezpłatne i odformalizowane przyłączenie (koszt instalacji układu zabezpieczającego i układu pomiarowo-rozliczeniowego ponosi operator).

System taryf FiT

Ustawa o OZE wprowadziła również najistotniejszy z punktu widzenia prosumenta i przedsiębiorcy wytwarzającego energię w mikroinstalacji system wsparcia w postaci taryf FiT. Celem tych zmian jest przyspieszenie rozwoju energii odnawialnej w kraju przez zaoferowanie takim mikroproducentom długoterminowych gwarancji przychodów z wyprodukowanej energii elektrycznej. Przepisy po raz pierwszy wprowadzające w Polsce taryfy FiT i określające zasady sprzedaży energii do sieci najmniejszych mikroinstalacji OZE znajdują się w art. 41 ust. 10-13 (dla źródeł poniżej 3 kW łącznie) oraz w art. 41 ust.15-18 (dla źródeł od 3 do 10 kW łącznie) ustawy

o OZE). Taryfa FiT określa stałą w danym okresie cenę jednostkową zakupu energii elektrycznej wytworzonej w mikroinstalacji (o mocy do 3kW i 10 kW włącznie) przyłączonych do sieci przez tzw. sprzedawcę zobowiązanego, wyznaczonego przez prezesa URE. Cena określona w ustawie o OZE jest ceną urzędową netto (skalkulowana na podstawie kosztów produkcji energii). System cen gwarantowanych nie został ograniczony podmiotowo, lecz jedynie technologicznie dookreślonych rodzajów mikroinstalacji.

Gwarantowane ceny zakupu energii dla nowo budowanych instalacji OZE kształtują się różnie, zależnie od wielkości mikroinstalacji. Dla wytwórcy energii z mikroinstalacji o mocy do 3 kW w zależności od źródła energii cena odkupu energii elektrycznej będzie następująca:

- dla hydroenergii – 0,75 zł za kWh,
- dla energii wiatru na lądzie – 0,75 zł za kWh,
- dla energii promieniowania słonecznego – 0,75 zł za kWh.

Przedstawione taryfy są wiążące do momentu, gdy łączna moc oddawanych do użytku źródeł energii przekroczy 300 MW, albo do zmiany wysokości taryf rozporządzeniem ministra właściwego do spraw gospodarki wydane na podstawie art.41 ust. 13 ustawy o OZE.

Dla większych mikroinstalacji, których moc wynosi od 3 kW do 10 kW włącznie stawki taryf wynoszą:

- dla biogazu rolniczego – 0,7 zł za 1 kWh,
- dla biogazu pozyskiwanego z surowców pochodzących ze składowisk odpadów – 0,55 zł za 1 kWh,
- dla biogazu pozyskiwanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków – 0,45 zł za 1 kWh
- dla hydroenergii – 0,65 zł za 1 kWh,
- dla energii wiatru na lądzie – 0,65 zł za 1 kWh,
- dla energii promieniowania słonecznego – 0,65 zł za 1 kWh.

Również w odniesieniu do tych instalacji przedstawione taryfy obowiązują do momentu, gdy łączna moc oddanych do użytku źródeł przekroczy wysokość 500 MW albo do zmiany wysokości taryf rozporządzeniem ministra właściwego do spraw gospodarki wydanym na podstawie art. 41 ust.18 ustawy o OZE. Zgodnie z ustawą, rozliczenie pomiędzy prosumentem a sprzedawcą obowiązującym, wynikające z różnicy pomiędzy ilością energii pobranej z sieci a ilością energii elektrycznej wytworzonej w instalacji o mocy do 3 kW odbywać się będzie na podstawie umowy sprzedaży energii elektrycznej i wg wskazań urządzeń pomiarowo-rozliczeniowych. W przypadku instalacji o mocy od 3 kW do 10 kW rozliczenie nastąpi w oparciu o umowy świadczenia usług dystrybucyjnych.

Po cenach gwarantowanych będzie mogła być sprzedawana całość zaoferowanej energii wyprodukowanej z mikroinstalacji o mocy do 10 kW, a nie tylko jej nadwyżki. Nie oznacza to jednak, że właściciel mikroinstalacji będzie zobowiązany do sprzedawania całości wyprodukowanej energii do sieci. W zależności od bieżącej relacji cen energii kupowanej od dostawcy i wysokości jego taryfy gwarantowanej będzie on decydował o tym, ile (jeśli w ogóle) sprzeda wyprodukowaną energię, a ile zużyje na potrzeby własne. Ustawa o OZE (ani na jej podstawie przepisy wykonawcze) nie precyzuje obecnie, w jakim trybie prosument powinien dokonać wyboru systemu wsparcia w postaci taryf FiT. W związku z tym wydaje się, że musi on tylko poinformować o tym fakcie operatora systemu dystrybucyjnego. Obowiązek odkupu przez sprzedawcę zobowiązanego energii elektrycznej, wytworzonej w mikroinstalacji generującej energię zarówno o mocy do 3 kW, jak i w przedziale od

3kW do 10 kW, ma trwać przez 15 lat od momentu oddania instalacji do użytkowania. W tym czasie sprzedawcy zobowiązanemu przysługuje prawo do pokrycia strat, które wyniknąć mogą z obowiązku odkupu energii elektrycznej po cenach gwarantowanych przez taryfy FiT.

Choć ustawa w zakresie prosumenta wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. nie zwiera wielu istotnych kwestii, choćby ograniczenie w ilości energii elektrycznej zakupionej w danym roku przez sprzedawcę zobowiązanego. Ustawa będzie znowelizowana przez nowy parlament.

Opracował: Zdzisław Ginalski